

CYNTHIA HAND

ULTIMA OARĂ
CÂND NE LUĂM
RĂMAS-BUN

Traducere din limba engleză și note de
OFELIA AL-GAREEB

1

MAMA PLÂNGE DIN NOU ÎN DIMINEAȚA ASTA. În ultima vreme face asta ca și când înlăuntrul ei s-ar deschide un robinet în momente aleatorii. Suntem la cumpărături, în mașină sau ne uităm la televizor, și când arunc o privire peste umăr, ea plângе în tăcere, ca și când nu ar fi conștientă că o face – fără suspine sau vaiete sau smiorcăieli, doar un râu de lacrimi care îi curg pe față.

Așa. În această dimineață. Mama pregătește micul dejun, exact așa cum o face aproape în fiecare dimineață a vietii mele. Pune scrobul pe farfuria mea, unge cu unt pâinea prăjită, îmi toarnă un pahar de suc de portocale și le aşază pe toate pe masa din bucătărie.

Plângând în tot acest timp.

Când lacrimile curg și roaie, încerc să mă port ca și când nimic nu e ieșit din comun, ca și când e absolut normal ca mama ta să plângă deasupra micului tău dejun. Ca și când asta nu m-ar privi. Așa că spun ceva vesel, cum ar fi „Mamă, asta arată grozav! Mor de foame”, și încep să împing mâncarea arsă prin farfurie într-un mod care sper să o convingă că mănânc.

Dacă asta s-ar fi întâmplat înainte, dacă Ty ar fi aici, ar face-o să râdă. Ar face bule în laptele lui cu ciocolată. Ar crea o față din șunca și ouăle lui și s-ar preface că vorbește cu ea, și ar tipă ca și când ar fi în toiul unui film de capă și spadă, în timp ce ar mâncă încet unul dintre ochi.

Ty știa cum să dreagă lucrurile. Eu nu.

Mama stă așezată în fața mea, cu lacrimile picurându-i de pe bărbie, și își împreunează mâinile în poală. Încetez să mă mai prefac că mănânc și îmi las capul în jos, căci, deși am renunțat să mai cred în Dumnezeu cu ceva timp în urmă, nu vreau să complic lucrurile mărturisindu-i mamei ateismul meu în devenire. Nu acum. Are destule pe cap.

Dar, în loc să se roage, își șterge fața udă cu șerbetul și ridică privirea spre mine cu ochi umizi, cu genele ude lipite laolaltă. Inspira adânc, genul de inspirație pe care îl practici atunci când ești pe punctul de a spune ceva important. Si surâde.

Nu-mi pot aminti ultima dată când i-am văzut zâmbetul.

— Mamă? spun eu. Te simți bine?

Și atunci spune chestia aia. Chestia aia nebunească. Chestia pe care nu știu cum să o iau.

Spune:

— Cred că fratele tău este încă în casă.

Continuă să-mi explice că noaptea trecută s-a trezit dintr-un somn adânc fără niciun motiv. S-a dat jos din pat să ia un pahar cu vin și un diazepam. Să o ajute să adoarmă la loc, îmi zice. Stătea în fața chiuvetei de la bucătărie, când, din senin, a simțit mirosul coloniei fratelui meu. Pretutindeni în jurul ei, îmi spune.

Ca și când el ar fi stat alături de ea, zice.

Acea colonie are un miros aparte. Ty și-a cumpărat-o acum două Crăciunuri într-o sticlă de vreo doi litri de la Walmart, un flacon verde-mocirlă-radioactivă de Brut – „esență de bărbat”,

după cum glăsuiește cu mândrie ambalajul. Ori de câte ori fratele meu se dădea cu chëstia asta, ceea ce se întâmpla destul de des, miroșul umplea încăperea. Era ca și cum un nor ar fi pluit la trei metri înaintea lui în timp ce se deplasa pe corridor la școală. Și nu e vorba că mirosea urât, mai exact, ci că te forță într-o bizară acaparare a simțurilor. MIROASE-MĂ! cerea cu insistență. Nu-i aşa că miros bărbăteste? IATĂ-MĂ!

Înghit bucăți mari de ou și încerc să mă gândesc la ceva folositor de spus.

— Sună sigură că sticla aia degăjă emanații spontane, îi spun în cele din urmă. Si în casă e curent.

Poftim, mamă! O explicație perfect logică.

— Ba nu, Lexie, insistă ea, scuturând din cap, rămășițele zâmbetului ei încă stăruind la colturile gurii. El e aici. Pot să-l simt.

Treaba este că nu pare nebună. Pare optimistă. De parcă ultimele şapte săptămâni au fost toate un vis urât. De parcă nu l-ar fi pierdut. De parcă el nu ar fi mort.

Asta va fi o problemă, îmi spun în sinea mea

2

MERG CU AUTOBUZUL LA ȘCOALĂ. Știu că e o afirmație îndrăzneață pentru o elevă din ultimul an, mai ales una care deține în proprietate o mașină, dar în paradoxul vechi de când lumea de a alege între timp și bani, aleg întotdeauna banii în detrimentul timpului.

Locuiesc în adormitul orașel Raymond, Nebraska (populație 179), însă merg la școală în întinsa metropolă Lincoln (populație 258.379). Liceul este la 19,95 kilometri distanță de casa mea. Asta înseamnă o călătorie de 39,9 kilometri dus-întors. Vechea mea rablă Kia Rio (pe care am poreclit-o, nu prea afectuos, „Lămâia”) face aproximativ 47 de kilometri cu un galon¹ de benzină, iar benzina costă în medie 3,59 dolari galonul în această cutie de chibrituri din Nebraska. Așa că mersul cu mașina la școală m-ar costa 3,07 dolari pe zi. Într-un an școlar sunt 179 de zile, ceea ce înseamnă un total de 549,53 de dolari, totul numai pentru a beneficia de un plus de 58 de minute din ziua mea.

¹ Unitate de capacitate în SUA egală cu 3,78 litri.

Este ceva simplu și nu solicită intelectul. La anul am de plătit o facultate. Am economii serioase în plan. O parte din acel plan implică să iau autobuzul școlii.

De fapt, îmi plăcea autobuzul. Înainte, vreau să spun. Când puteam să-mi pun căștile în urechi, să dau drumul muzicii de Bach și să privesc soarele ridicându-se deasupra ogoarelor albe și goale și a clișeizatelor case de fermieri, scăldate de soare, ascunse de la drum. Morile de vânt care se învârteau. Vacile care se înghesuiau una în alta pentru căldură. Păsările – presuri de trestie de culoarea ardeziei, și pițigoi, și ocazionalele străfurgerări colorate ale păsărilor cardinal – care luncesc ușor prin aerul iernii. Era tihnit și intim și plăcut.

Dar de când a murit Ty, am senzația că toată lumea din autobuz se uită la mine, unii oameni din compasiune, sigur, gata să se repeadă la mine în orice clipă cu o batistă, dar alții de parcă aş fi devenit ceva periculos. Ca și când aş avea gena proastă în sânge, ca și când viața mea tristă e ceva ce ar putea fi transmis printr-un contact întâmplător. Ca o boală.

Mda, în fine, să-i ia naiba!

Firește, nu are rost să mă enervez. Este neproductiv. Ei încă nu înțeleg. Că așteaptă cu toții acel telefon care va schimba totul. Că, în cele din urmă, toți se vor simți la fel ca mine. Deoarece cineva drag lor va muri. Este una dintre certitudinile crude ale vieții.

Așa că, având în minte asta, încerc să-i ignor, dând muzica mai tare și citind. Și nu-mi ridic privirea până ce n-am parcurs cei nouăsprezece kilometri până la școală.

Săptămâna aceasta recitesc *O minte sclipitoare*, biografia matematicianului John Nash. A fost și un film, care, după părea mea, a avut prea puțină matematică, dar altminteri a fost în regulă. Cartea e grozavă. Îmi place să mă gândesc la modul în care Nash a văzut comportamentul nostru ca fiind matematic.

În asta a constat genialitatea lui, chiar dacă a înnebunit și a început să vadă oameni imaginari: a înțeles conexiunile dintre numere și lumea fizică, dintre acțiunile noastre și ecuațiile invizibile care le guvernează.

Să o luăm pe mama mea, de exemplu, și anunțul ei potrivit căruia fratele meu este încă alături de noi. Ea încearcă să restructureze universul nostru, astfel încât Ty să nu dispară. Așa cum un pește își va zvârcoli trupul pe nisip atunci când este tras pe uscat, o reacție involuntară, un mecanism de supraviețuire, în speranță că ar putea să se basculeze înapoi în apă.

Mama încearcă să-și găsească drumul înapoi spre apă. Are noimă, dacă privesc din acel unghi.

Nu că ar fi sănătos. Nu că aş ști ce să fac în privința asta.

Nu cred nici că ar o secundă că Ty mai este în casa noastră. S-a dus. În minutul în care viața l-a părăsit, în minutul în care neuronii din creierul lui au încetat să mai transmită impulsuri nervoase, el a încetat să mai fie fratele meu. A devenit o adunătură de celule moarte. Și acum, grație miracolelor procesului de îmbălsămare modernă, se află pe drumul de a deveni un sicriu plin de o substanță vâscoasă verde.

Nu-l voi mai vedea niciodată.

Gândul îmi reduce gaura din piept. Asta se tot întâmplă, o dată la câteva zile, de la înmormântare. Am senzația că o cavitate uriașă se cască între cea de-a treia și cea de-a patra coastă de pe partea stângă, un spațiu gol care lasă să se vadă scaunul de vinil din autobuz, aflat în spatele omoplașilor mei. Doare, și întreg trupul meu se crispează de durere, maxilarul mi se blochează, pumnii se strâng și respirația îmi îngheață în plămâni. Când se întâmplă, întotdeauna am senzația că aş putea să mor. Că sunt pe moarte. Apoi, la fel de pe neașteptate precum vine, gaura se umple din nou. Încerc să înghit, dar gura mi s-a uscat.

La școală nu se întâmplă mai nimic. Plutesc pe pilot automat, pierdută în gânduri despre John Nash, pești eșuați pe plajă și logica matematică, potrivit căreia curenții de aer ar fi putut să poarte miroslul coloniei fratelui meu, de acolo de unde stă prăfuită pe marginea chiuvetei din subsol, prin toată încăperea, în sus pe scări, spre bucătărie, pentru a o zăpăci peste măsură pe mama.

Apoi ajung la ceea ce obișnuia să fie cea mai bună oră a zilei: a șasea oră, Laborator de analiză matematică pentru avansați. Îmi place să-i spun Sediul tocilarilor, cea mai mare adunare de cei mai deștepti oameni din școală pe care e cel mai probabil să-i întâlnești într-un anumit loc.

Un fel de casă, *dulce casă* pentru mine.

Ideea acestei ore este să le dea timp elevilor să studieze și să-și facă temele la analiză matematică. Dar, fiindcă suntem tocili, ne terminăm temele în primele zece minute. Apoi ne petrecem restul orei jucând cărți: poker, război, cupe, rummy, orice ne este pe plac.

Profesoara noastră, genială și matetastică¹ domnișoară Mahoney, stă așezată la catedră și se preface că noi desfășurăm o activitate școlară serioasă. Căci e cumva și ora ei liberă, de vreme ce din pricina reducerilor operate în bugetul școlii s-au eliminat orele ei de pregătire.

Domnișoarei îi plac tare mult filmuletele cu pisici de pe YouTube.

Fiecare cu slăbiciunile lui.

Așa că iată-ne, jucând o variantă de poker. Mă descurg excelent. Am trei ași. Ceea ce constituie în sine o problemă de

¹ Combinăție între „matematică” și „fantastică”.

mate – probabilitatea de a avea trei ași într-o singură mână este de 94/54.145 sau (dacă vreți să vorbim despre probabilități) 575 la 1, ceea ce este destul de puțin probabil, dacă stai să te gândești.

Jill șade la stânga mea, răsucindu-și pe deget o șuviță din părul ei roșu aprins. Cred că vrea ca răsucitul părului să pară un fel de semn, ca și când ar avea o mână grozavă, dar probabil că înseamnă taman opusul. Eleanor stă în dreapta mea și are o mână proastă, lucru pe care îl știu, deoarece tocmai anunță public:

— Am o mână proastă.

Și își strângă cărțile. Așa e El – spune ce gândește, fără să mai treacă prin filtrul rațiunii.

Ceea ce ne aduce la Steven, care stă așezat în fața mea cu o mână foarte bună. De unde știu? Încearcă să-și păstreze chipul lipsit de orice expresie, lucru la care eșuează în orice fel. Este unul dintre lucrurile care îmi plăceau tare mult la Steven – inabilitatea lui de a-și ascunde trăirile. Poți să vezi cu exactitate ce se petrece în mintea lui prin intermediul acelor ochi mari și căprui ai lui. Care, în acest moment, denotă în mod categoric fericire datorită cărților pe care le-a primit.

Așa că, da, are o mână bună, dar la fel de bună ca trei ași? Probabil că nu.

— Pun cât ai pus și tu și plusez cu cincizeci de Skittles.

Număr și împing bomboanele în centrul mesei.

Jucătorii icnesc la unison – sunt o mulțime de bomboane.

Steven mă privește cu suspiciune.

— Ei? lansez eu o provocare, și gândesc: *Numai pentru că ne-am despărțit nu înseamnă că trebuie să te menajez. Numai pentru că ceva rău s-a întâmplat nu înseamnă că tu trebuie să mă menajezi.*

Dar înainte ca el să poată să răspundă, domnișoara Mahoney mă strigă.

— Alexis, pot să vorbesc cu tine un minut?

Mă cheamă doar pe mine. Asta nu poate fi de bine.

Las cărțile cu față în jos pe masă și, fără tragere de inimă, îmi croiesc drum spre catedră. Domnișoara își mușcă buza de jos, un alt semn de rău augur.

— Ce s-a întâmplat? ciripesc eu.

— Voiam să vorbesc cu tine despre asta.

Împinge spre mine o foaie de hârtie peste catedră.

Lucrarea de la jumătatea semestrului, de acum o săptămână. Care face 25 la sută din media mea totală.

Pe care, lângă numele meu, este mâzgălit un 71% mare și roșu.

Îmi împing ochelarii pe nas și examinez însăjumâtă inofensiva bucată de hârtie. Se pare că am dat răspunsuri de-a dreptul greșite la trei probleme, iar ea mi-a acordat pentru cea de-a patra problemă numai un credit parțial. Din zece.

71 la sută.

Practic un 6.

Înghit. Nu știu ce să spun.

— Știu lucrurile astea, spun cu un glas răgușit după câteva secunde înfiorătoare, uitându-mă din nou peste lucrare, văzându-mi erorile grosolane atât de clar, încât mi se pare un soi de glumă proastă.

Uite-asa se duce media mea frumoasă, gândesc. Bum!

— Îmi pare rău, spune domnișoara Mahoney încetîșor, de parcă n-ar sta toată lumea din încăpere cu urechile ciulite deja la această conversație. Te pot lăsa să o dai din nou vineri, dacă tu crezi că te va ajuta.

Îmi ia câteva secunde să înțeleg. Pentru ce îi pare rău. De ce îmi oferă posibilitatea de a da din nou lucrarea, când ea nu face asta niciodată. Notă este un fapt împlinit, spune ea mereu. Trebuie să înveți să te descurci cu faptele.

Îmi îndrept spatele.

— Nu. O accept. Apuc de marginea lucrării și o trag spre mine, ridicând-o și împăturind-o în două pentru a ascunde nota. Mă voi descurca mai bine la lucrarea finală.

Ea încuvintează din cap.

— Îmi pare rău, Lex! zice din nou.

Ridic bărbia.

— Pentru ce? întreb, ca și cum nu aș ști. Nu dumneavoastră ați rasolit lucrarea. Eu am făcut-o.

— Știu că a fost greu de când Tyler...

Și se oprește.

Dumnezeule, detest pauza asta, timp în care persoana care vorbește caută cel mai diluat mod de a spune *a murit*, ca și cum, spunându-i altfel, va face să fie mai puțin îngrozitor: termeni ca *a răposat*, de parcă moartea ar fi vreun gen de ațipeală; *a dispărut* sau *s-a dus*, de parcă ar fi o vacanță; *a expirat*, care se presupune a fi mai tehnic, dar sună ca și cum decedatul ar fi o cutie de lapte, cu o dată imprimată pe el, după care devine... în fine, lapte acru.

— S-a sinucis, completez eu în locul domnișoarei Mahoney.

Cel puțin, sunt hotărâtă să fiu corectă în această privință. Fratele meu s-a sinucis. În garajul nostru. Cu o pușcă de vânătoare. Seamănă cu cel mai morbid joc de Cluedo care a existat vreodată, dar iată...

Faptele.

Trebuie să învățăm să ne descurcăm cu faptele.

— Sunt bine, ii spun. Apoi, din nou: Mă voi descurca mai bine la lucrarea finală.

Ea mă privește lung, cu ochii plini de acea compasiune enervantă.

— Mai e ceva? o întreb.